

Thomas R. Trautmann: Aryans and British India. First edition. University of California Press, 1997.

Poznámky na okraji odkazují na stránky a řádky s odpovídajícím textem.

Jonesův francouzský překlad ze sanskrtského originálu historie *Nádíršáha* z roku 1770 získal cenu dánského krále, značné proslulosti se těšila Jonesova *Gramatika perského jazyka* (1771), sepsaná původně pro potřeby Východoindické společnosti, ale vydaná rovněž v německé a francouzské verzi, která se do roku 1829 dočkala devíti vydání. Známými se staly také Jonesova kniha *Poeseos Asiaticae commentariorum libri sex* (1774), překlad předislámské arabské klasické poezie (*Moallakát*, 1782) a překlad arabského pojednání *Ibn al-Mulaqqiho* (*The Mohamedan law of succession*, 1782), pořízený rovněž pro účely Východoindické společnosti.

William Jones se nechtěl uvázat k závislému postavení vychovatele ve šlechtických rodinách, a rozhodl se proto pro praktické studium práv. Dobyť Bengálska a zřízení Dozorčího úřadu vyžadovalo obsazení místa královského soudce v Kalkatě. William Jones, jenž pomýšlel především na získání dostatečné finanční částky, která by mu umožnila vést život soukromého učence, uspěl se svou žádostí o jmenování do tohoto postavení; krátce nato se oženil, byl povýšen do šlechtického stavu a roku 1783 zahájil působení v Kalkatě. O deset let později v Indii zemřel.

[...] these included the translation of the history of Nadir Shah into French for a prize offered by the king of Denmark (1770; English and German versions, 1773); a *Grammar of the Persian language* (1771), written especially for the use of the East India Company and a most successful work, going into nine editions by 1829 and French (1772) and German (1773) translations; the *Poeseos Asiaticae commentariorum libri sex* (1774); a translation of the pre-Islamic Arabic classic poems, *The Moallakát* (1782a); and the *Mohamedan law of succession* (1782b), a translation of an Arabic treatise by Ibn al-Mulaqqin, also intended for the use of the East India Company.

He had to abandon Orientalism to take up the law in order to free himself from the dependent life of a tutor to an aristocratic family. The conquest of Bengal by the East India Company and the beginnings of its role as a governing power created a need for judges at Calcutta, appointed by the Crown. He applied for a judgeship, thinking to save much of his salary and retire to the life of an independent scholar on a small country estate in England. His application was eventually successful, and he married, was knighted, and shipped out for India, but he died in India after a decade, just short of his goal.

31:6–15

28:22–29:2

Oficiální periodikum Královské asijské učené společnosti *Asiatick researches* (“k” bylo z názvu záhy vypuštěno), které vycházelo od roku 1788, mělo v Evropě značný ohlas: pirátská vydání se objevila v Londýně v letech 1796, 1798, 1799, 1801 a 1806; *Johann Georg Christian Fick* (1763–1821) a *Johann Friedrich Kleuker* (1749–1827) pořídili v letech 1795 až 1797 v Rize čtyřsvazkový německý překlad a francouzské vydání v překladu *A. Labauma* pochází z let 1801 a 1806.

Velmi významným počinem Williama Jonese byl překlad starobylého dramatu *Šakuntala* (1789) ze sanskrtu. Jonesův překlad umožnil brzké vydání *Šakuntaly* v němčině, do níž ji převedl roku 1791 Georg Forster, ve francouzštině v překladu *A. Buguiera* (1803) a v italštině, do které ji přeložil roku 1815 *Luigi Doria*. Vliv evropského vydání *Šakuntaly* na dílo Johanna Wolfganga Goetha, především pak na jeho ztvárnění prologu v nebi ve *Faustovi*, je dostatečně znám.

The journal of the Society, *Asiatick researches* (the “k” was soon dropped) made a great hit in Europe, as may be seen from the reprints and translations that were published in response to a celebrity that it attained soon after its first volume was printed in Calcutta in 1788. Pirated editions appeared in London in 1796, 1798, and 1799, and other editions appeared in 1801 and 1806 [...] A four-volume German translation by Johann Christian Fick and Johann Friedrich Kleuker was published at Riga in 1795–97, and French translations by A. Labaume were published in Paris in 1803 (one volume) and 1805 (two volumes).

Undoubtedly the most celebrated single production of the Calcutta Sanskritists was Jones’s translation of the ancient Sanskrit drama *Śakuntala*, [...] translated into German by Georg Forster in 1791, into French by A. Buguière in 1803, and into Italian from the French (from the English, from the Sanskrit!) by Luigi Doria in 1815. Goethe’s poem on the *Śakuntala*, and the effect of the Indian play upon the writing of his *Faustus*, providing the idea for the prologue in heaven, are well known.

29:9–18

29:22–31

Královská asijská učená společnost v Kalkatě ustavila pod Jonesovým vedením nový typ orientalistiky, který vyvrátil autoritu orientalismu tradičního, reprezentovaného například díly nizozemského misiónáře *Abrahama Rogera* (*La Porte ouverte, pour parvenir a la connoissance du paganisme caché*, 1670), *Henryho Lorda* (narozen 1563, *A display of two forraigne sects in the East Indies*, 1630), *Françoise Berniera* nebo jezuitskými záznamy *Lettres édifiantes et curieuses* (1702–1777).

The Asiatic Society gave institutional form and definition to a group of scholar-administrators who were fashioning a new claim for authority over that of the older Orientalism, a claim that largely succeeded. The vogue for the new Orientalism virtually eclipsed the earlier writings on India that had been authoritative hitherto, including such works as the Dutch missionary Abraham Roger's *Open door to heathendom*, widely known through the French translation of 1670, *La Porte ouverte, pour parvenir à la connoissance du paganisme caché*; Henry Lord's *A display of two forraigne sects in the East Indies* (1630); the *Lettres édifiantes et curieuses* of the Jesuits (1702–77); the writings of the travelers, especially François Bernier (1668), and those of the savants.

30:7–18

První práce, které odrážely nový typ vědecké konceptualizace indické civilizace ještě před vznikem Královské asijské učené společnosti, stavěly především na znalosti perštiny: náležel k nim slavný překlad *Avesty* (*Zend-Avesta, ouvrage de Zoroastre, contenant les idées theologiques, physiques et morales de ce législateur, les cérémonies du culte religieux qu'il a établi, et plusieurs traits importants relatives a l'ancienne histoire des Perses*), který pořídil před rokem 1771 za pomoci párských učenců francouzský badatel *Abraham Hyacinth Anquetil-Duperron* (1731–1805),

In the beginning, Persian was the principal medium through which the approaches to India's ancient past were made. The first works of the new Orientalism, prior to the formation of the Asiatic Society at Calcutta, were mostly translations from Persian: Anquetil-Duperron's translation of the *Zend-Avesta* (1771) with the help of Parsi scholars in India; [...]

30:23–28

překlad perské Firištahovy *Historie Hindustánu*, který uveřejnil roku 1768 *Alexander Dow* (zemřel 1779),

[...] Alexander Dow's translation of Firishtah's Persian *History of Hindostan* (1768); [...]

30:32–33

Reflections on the government of Indostan z roku 1761 od *Luka Scraftona*,

- pojednání *Interesting historical events, relative to the provinces of Bengal, and the Empire of Indostan*, které publikoval ve třech svazcích v letech 1765 až 1771 *John Zephaniah Holwell* (1711–1798) a jež obsahuje četné překlady z perštiny a hindštiny, 30:33–36
- John Zephaniah Holwell’s *Interesting historical events, relative to the provinces of Bengal* (1765–71), which relies on Persian sources in part, although it also contains what purport to be translations from a mysterious ancient Hindu text, [...]
- a především pak *Code of Gentoo laws* (1776), přetlumočení původně sanskrtského přehledu hindského práva, jež pořídil z perštiny *Nathaniel Brassey Halhed* (1751–1830), působící v letech 1772 až 1778 v Bengálsku ve službách Východoindické společnosti. *Francis Gladwin* (zemřel 1813) přeložil mezi léty 1783 až 1786 spis *Áíne Akbarí*, persky psanou historii Akbarovy vlády, která umožnila Evropanům seznámení s mughalskou perspektivou. 30:38–31:3
- [...] and the *Code of Gentoo laws* (1776), translated by Nathaniel Brassey Halhed from a Persian translation of a Sanskrit digest of Hindu law compiled by pandits on commission from the East India Company. The translation by Francis Gladwin of Abu’l Fazl’s Persian account of Akbar’s government, the *Āīn-i Akbarī* (1783–86), gave European readers a Mughal perspective upon India.

V Bengálsku náležel k důležitým dorozumívacím jazykům britské koloniální správy kromě hindštiny jazyk urdu; podrobnou gramatiku bengálštiny sestavil roku 1778 Nathaniel Brassey Halhed, který byl také erudovaným znalcem sanskrtu. V úvodu ke *Code of Gentoo laws* Nathaniel Brassey Halhed napsal, že “*sanskrt představuje velký pramen indické literatury a mateřský jazyk téměř všech dialektů, jimiž se hovoří mezi Perským zálivem a Čínským mořem*” a že mezi sanskrtem, řečtinou a latinou existuje řada podobností. Podle Halheda vlastnil rádža v Kršnanagáru knihy dokládající dávné styky mezi Egyptem a Indií, přičemž Egypťané získali od starobylých Indů základy svých vědeckých znalostí. Roku 1785 přeložil *Charles Wilkins* (1749–1836) do angličtiny slavnou filosofickou báseň *Bhagavadgítu*.

Hindustani (or Hindi-Urdu) was the other principal language through which Englishmen dealt with Indians in Bengal, [...] Halhed was one of the first to truly master it, and in his *Grammar of the Bengal language* he says [...] Halhed, in his introduction to his translation of the so-called *Code of Gentoo laws* (1776:xxiii ff.), had already given the first sketchy account in English of the structure of Sanskrit, which he calls in his grammar of Bengali the “grand Source of Indian Literature, the Parent of almost every dialect from the Persian Gulph to the China Seas” (1778:iii). His remarks excited interest on account of its acute observations as to similarities of Sanskrit with Greek and the promised richness of Sanskrit literature. The raja of Krishnagar, he announced, “has in his own possession Shanscrit books which give an account of a communication formerly subsisting between India and Egypt; wherein the Egyptians are constantly described as disciples, not as instructors, [...]” (1778:v). [...] Charles Wilkins, however, is rightly reckoned the first of the British Sanscritists; his translation of the *Bhagavad Gítá* appeared in 1785.